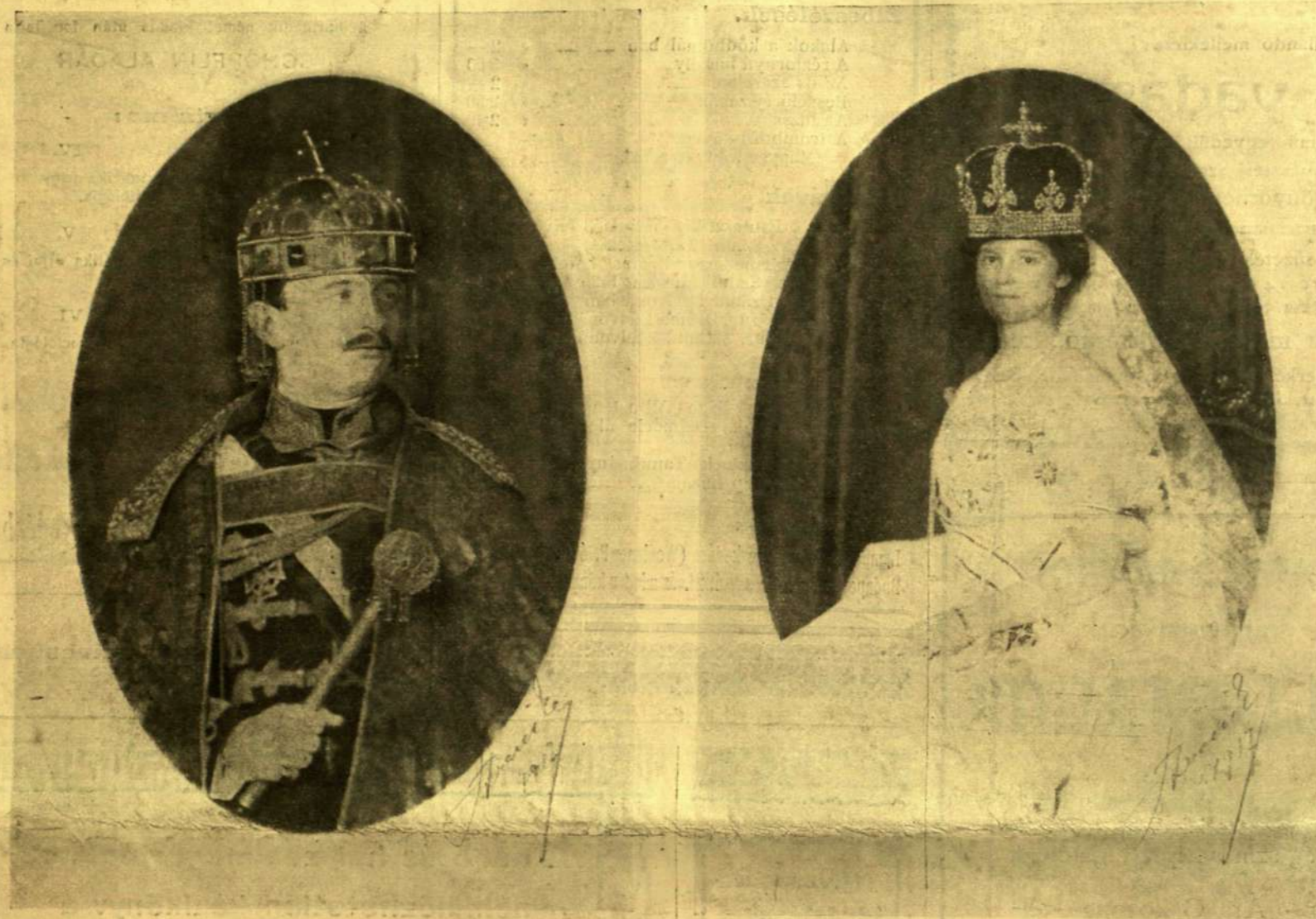

Minden magyar ember házának, minden hatósági intézmény termék
legszebb disze, legszebb ékessége

Ő Felsege a király és királyné

IV. Károly király és Zita királyné

művészi kivitelű, mélynyomású arczképe.

A koronázás magasztos tényének megörökítésére a király és királyné legmagasabb engedelmével *Strelisky cs. és kir. udvari fényképész* készítette a felvételt, mely Ő Felsege a király és királyné legkegyesebb tetszését megnyerte, s a terjesztéshez legfelsőbb helyen hozzájárultak.

A mélynyomású kép ára
Keret nélkül . . . 10 korona.

A kép nagysága 40×50 cm.,
a karton pedig 58×70 cm. nagy

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál,
Budapest, VI., Andrásy-út 21. és minden hazai könyvkereskedésben.

8. SZ. 1917. (64. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, FEBRUÁR 25.

Szerkesztőségi iroda: IV. Várnegy-utca 11. Egyes szám Előfizetési Egészévre 20 korona. A *Világkrónikával-
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. ára 40 fillér. feltételek: felévre 10 korona. negyedévenként 1 koronával
Negyedévre 5 korona. több.

Külföldi előfizetésekhöz a postálag meg-
határozott viteldij is esatolandó.

KAVERNA-FURÁS A KARSZTBAN. — Jolly Gyula, a harostérre kiküldött munkatársunk felvétele.

AZ AMAZONKIRÁLYNŐ.

REGÉNY. — IRTA PEKÁR GYULA.

(Folytatás.)

Épp az égő palota terraszára lépnek ki. Theseus már elől van s mohón pillant le a magasból a város messzeséges távlatára a tenger felé. Ujjongva kiált:

— Jönnék! Amott ni... Phorbas elől, az én kardomat hozza s a sisakomat, mögötte Menesthes s a harmincz evezős, már nem rabruhában, hanem teljes hősi fegyverzetben; hogy ragyognak Apollónk napjában! evohé üdv társak! És mögöttük az a fekete seregkigyó... igen, a kikre reggel ránéztem, a vad rab gelonok, skythák, budinok... ők se rabok már, nézzétek, hogy hadonásznak a lándzsáikkal s a nép hogy menekül a harapó krenniek elől! S a dóri negyed lázadó már hozzájuk csatlakoznak, örömváltás! mi ez? a parti rész Melkarth-óriás oldalt billen... látjátok-e? részegen dül... zuhan... már törten hever a parti porfelhő alatt...

Csend. Csak a felléktető távoli zsvaj nő. Minden fehér ott lenn a tavaszi nap vakító, déli káprázatában, de mintha ezt a békés fehérséget valami hangyaboly veszes, alattomos nyüzgése aknázná alá: az emberhangyák árja ellenállhatatlanul ömlik a kikötő felől és fekete folyamként hatol be az utcákba mindenfelé. És ez a száz irányban deltázódó folyó sebesen folyik hegynek felfelé. És mintha azok a távoli épületek, oszlopcsarnokok, lépcsős szentélyek merőben csak aféle mázós agyagból készült, gyerekeknek való játékbáziscsák volnának, a milyeket a Mindenek Anyja Kybele temploma körül árulnak az ephesusi utca arkádjai alatt: az emberhangyák dagadó árja kezdi e házakat felfordítani, az egész várost szinte a hátára venni. A ledöntött Melkarth-szobor porfelhője lobbanó tüzek füstfelhőjébe fül bele; szaporodnak e tüzek, főként a fenicziai kalmárnegyed dús sidoni utcája mentén harapódnak tova. Mennek, sietnek a lángok egyenes az aranyfedelű Astarte-szentély felé... már ott is vannak, sárgán tánczolják körül, úgy támadják, ostromolják a tyrusi istennőt. A szentély azonban ellenáll; aranyfedele a félmeztelen papnők riktó kék fátyolával s még riktó jaszavával népesedik, — lenn a röhögők dühöden biztatják a lángokat s a sárka tűzkigyók végre is belekapnak a köresarnok oszlopsorába. Zeng az örömszvaj, — pár percz múlva már fent a homlokzatnál kúsznak a lángok s nyaldosva nyúlnak fel az aranytető fátyolos népe közé. Szörnyű sikoly, mely füstbe vész: az aranytető a kék papnők százaival együtt a vulkánokká izzó templom kráterébe zuhan alá. Füstoszlop csap fel, melynek magassága az Ida hegygyel látszik vetekedni, aztán újabb öröm örülete, — kormos rablók vonszolják ki a romok alól az Astarte formátlan tömbbe olvadt híres aranyzóbrát; egymást ölve tördelik darabokra, aztán ki-ki fut, a míg csak a szomszéd utcában a pihentebb le nem üti — — Ez alatt Phorbas és Menesthes a lázadó harcosabb és komolyabb zómével kissé oldalvást egyenes a színház ellen vonul. Az udvar a királyi család, testőrökkel s egyéb királyi hűvekkel odatomörül a Minos függőkertjeinek a márványteraszaira. A paphlagonok közt ott áll a síró Pasiphaé leányaival s nyilván hiába igyekeznek a szoknyájuk mögé búvó Tiglath-Nint ellenállásra biztatni. A királyné segélytváráon egyre a Labyrinth felé fordul, közben magasra emelt kezeit tördeli tehetetlenül...

A két krétai hercegnő ez alatt az athéni leányok szakadozott lelkes elbeszélésére figyel. Ariadnének a szeme ragyog, mint istenére úgy pillant fel oldalvást Theseusra, mikor a Minotaurust kettévágó hatalmas kardcsapásról értesül; viszont Phaadrát a Taurus vezér borzalmas tűzhalála mulattatja; kegyetlenül kacag torkaszakadtából: «no nem kell félmem többet a korbácsától, köszönet, Theseus!» Az athéni nem ügyel oda, egészen a pusztulás

látványába mélyed; alig veszi észre, hogy a két nővér ismét a két karja alá búvik vissza. Ariadne jobb felől simul hozzá, fejét a vállára hajtja s szinte egészen egygyé lesz vele minden érzésében és érzékdalmórával látja az egész krétai romlást. Boldogan mosolyog... egyszerű azonban riadtan veti fel fejét. Egy hang, — onnan a távolból — az anyja kiáltását hallja s ez a sikoly fátyolán tépi szét az őt begubózó bűvöllet fátyolát. Olyan az, mintha mély álomból ébredne, nem is tudja hirtelenében, hol van, csak elképedve dörszöli szeméit. Bámúl az athénre, akár egy merő idegenre.

— Erressz! tör ki, mellbelökre őt, — ki vagy te? Mi ez? Mi történik itt?... Nagy Astarte, mit tétetsz te vélem szerencsétlennel? Ég a sziget s én segíték gyújtogatni; ez az idegen isteneinket öli s hitszegő bűnös, én vagyok czinkosa! Jaj nekem, Lilith marczangol... anyám, erressz anyámhoz!

Theseus egybefonja karjait: — Eredj... Mért nem mégyesz? Ariadne küszködve, tehetetlenül toppant: — Astarte, te a Hold Leányainak istennője, segíts!

Az athéni kiegyenesedik: — Hiába kéred, erősebb a Nap Fiainak istene, a mi Apollónk!

Minos leányában a krétai gőg lázad: — Nem akarok a te isteneidnek szót fogadni! Soha, soha... Atyám, segíts!... Gyilkos te, hol az atyám?

Phaedra karon ragadja nénjét s döbbenve mutat a függőkertek felé: — Ott van atyánk, látod-e? Oh babyloni Mylitta könyörülj... rettentő hogy néz ki: égett a haja, szakállá, palástja, ruhája tépett, arca kormos, jön, menekül a Labyrinth tűz-vészéből, nézd, ránk tekint, ő is lát már minket. Ariadne megtántorodik: — Jaj nekünk, megismert s a ruháját tépi... atyám, hallgass meg! Nem hallgat, átkozódva emeli és rázza a karjait, a völgyeményt rántja elő, rám mutat s a paphlagonokat is erre uszítja; indulnak, jönnek már ellenünk... Theseus!

A két leány rettegeve hátrál, egyenesen a Theseus karjai közé. Poseidon fia átöleli Ariadné, Minos leánya feléz reá s mivel nem hallja többé az anyja sikolyát, szeméire az iménti pillanatnyi józan ébredés után ismét az előbbi édes örület fátyola borul. Ismét a hatalmas vállra hajtja fejét, mit se lát, mit se hall, nem fél többé, csak öntelelden mosolyog. Phaedra súgja helyette: «mi megmentettünk téged, most majd te ments meg minket atyánk haragjától s nénémét e hitvány völgyény ölelő karjától!»

Theseus parancsokat oszt, Mygdont küldi s a két hercegnővel a terrasz szélének alabástrom könyöklőjéhez lép. Lúktette nő a mozzalom oldalt a színház felé. A kikötőből feláradó folyó, melynek hullámcsúcai megannyi érzéragyogású lánása és sisakhegyek; növekvő lendülettel dagad és torlódik az utcákon át neki a színház melletti függőkerteknek. Phorbas és Phaiax rontanak elől, tüzelik a lázadókat, de most a harmincz fegyverzett evezőssel együtt egy hirtelen ravasz fordulattal oldalt a palota alabástrom terraszra alá kanyarodnak. A hajók szabadult vad emberei, a gelonok, budinok, skythák követik őket, talpig kormosan, véresen... véren forog az évente egyszer farkassá változó neok szeme is. Olyik krenni óriás nagyröhögve egy-egy marék kitépett emberszívet hoz és nyújt fel hódolata jelül az ünneplő közönségtől Theseusnak... Hamar, nines veszteni való idő; csak vivják meg csatájukat Minos s a forradalmárok, Poseidon fia szaporodó népével és zsákmányával együtt az alatt a tengerhez ereszkedik le a városon át. Mennek a füstölgő utcákon: nagy hulló

máglyán gázolnak át, melyen Krétának egész minosi dicsősége égett el... Lenn végre a kikötő hús lehellete frissíti a sietőket; ám a tenger nem kék többé itt Knossos alatt, hanem piros a vértől. A zöldre rozsdásodott rézóriás a tyrusi Melkarth isten gördült bele ebbe a bíborvízbe; estében ketté esapott egy rhodusi bárkát s aztán a tenger fejjel, de bokában eltört két érzéklábának a rézsütösen meredő csonka vége most is ijeszítően rugdalózik az égnék. A nyakába vetett hajókötél, melyly ledöntötték, fáradt kigyóként nyúlik fel a sekély vízből a part párkánykövére. Phaedra kacagva áll meg s fitymálón int búsút a tengerbe fullasztott istennek: «hahaha beh unalmas, sőt neveltséges vagy így Melkarth! vén esaló, nem szégyenled magad? Meghalsz?... hisz akkor rólad is küld, hogy te se voltál igaz isten! Hazudtál... Az igaz istenek nem hazudnak, de nem is halnak meg. No én ugyan nem sajnálalak. Megyek téled a legyőzödhez. Miért ne? Eh én csak a győzöket szeretem...» Azzal tánczosan szökken odább arany-sarkas cipőiben; hancuzó gyerekként ugrál át a vértócsákon s ha egy-egy ily piros tükörbe beletapos, vásottan tapsol, úgy gyönyörködik a freesenés foltjaiban, melyek habosan omló bő, rózsaszín harangnadrágját pettyezik: «beh szép szín!... Merodakhra, szebben fest a vér a bíbornál!» Sok a heverő tetem körülötte; a Labyrinthból felesapó tűzoszlop jelére itt ölték le tőmegesen a lázadó rabszolgák a partra menekülő hajótulajdonosokat és kalmárokat. Csupa fehérbőrű, kényeztetett, kövér test; olyiknak kezében a reggeli Adonis-ünnep thyrus-hőjé hervad, másoknak a szájából még kilátszik a majszolt mylos, a hagyományos mézeskalács, — a kősa kutyák félve merészkednek hozzájuk a légyrajon át s mohón harapják ki a szederjes ajkak közül a holtak utolsó falatját... Ariadné Theseus öleli s a hogy vállára hajtott fejjel méltóságosan lépked az athéni oldalán, fátyolpalástja libbenő zöld felhőként úszik utána s tétova gyöngédséggel czirógatja az útszéli hullák hideg arcát. Olykor királynőként fordul meg a Minos leánya s büszke mosolylyal gyönyörködik a zsákmány beláthatatlan talyigasorában. E sor mellett duhajon hömpölyög két felől a vad lármba s por és hamufelhőbe burkolódzó rogyásig rakodott sereg. Olyiknak csak a vérmámos, szőrös arca s az izmos csupasz karja látszik ki a magára toronyított szövetek és kincsek rablott halmaiból; van, a kinek három egymás tetejére rakott paphlagon sisak csücsököl a farkosos fején, van a ki őt kardot, tíz aranyedényt csörömpöltet az övén s ezenfelül még feltucat előkelő gyereket húz nyakbavetett szíjjon maga után, — sírnak a kiesik, a melyik hallgat, az halott, de azért tovább vonszolatik s arcával, nyitott szájával az utca követ sűröjébe, a míg csak észre nem veszik s mint felesleges terhet káromkodva félre nem rugják. Széles a száználvüv baromi jókedv; a neok és krenniek levágott karokkal püfölik egymást; a bőrkánczás és bőrnadrágos agathyrsok pedig nagyröhögve, fejjel lapdáznak. Az asszonypalota heréltjeinek a dinnyeformára hízott kopasz fejével...

Ariadne egy sikolyra fordul meg, — ép egy ily repülő lapdaféj vágódik valakihez, egy csíkos fejkendő vénasszonyhoz, ki lihegve biczeg előre a talyigák mellett; a katonák röhögve csitítják, de ő a karjukba harap, tyrusi torokhangon átkozódik s köpködvé küzd ki magának utat Ariadnehoz. «Korkyné...!» Az öreg dajka dagadt kezeivel ünnője után kapkod s hervadt sárka mellén lármban csörögnek a planétákat ábrázoló holdkő-amulettek. Feléz: csupa rettegés az ezerréncos puffadt varangyarc, hápog a tokabafülő; zörös áll s a lógó vörös szemhéjak alatt ijedt feketé patkányokként futosnak az okos, fanatikus szemek... «Üdv Theoris!»

hangzik ekkor a hajójukat köszöntő athéni örömváltása. Theseus elengedi Ariadné s Phorbasra figyel, ki a Mygdon hajós brygjeivel a Minos királyi bíborgályját esákyázza közelebb. Jön a díszhajó a sok megfűrt, elsülyesztett, felfordított jármű roncsa közt. Mindjárt itt lesz... Ariadne lopva Theseusra pillant, suttogva folytatja:

— S édes anyám is megátkozott?
— Nem, — liheg a dajka, — hisz ép ő küldött engem ide hozzád, utánad! Oh nagy titokban, mert szörnyű a te felséges atyád haragja, — mindent megtudott a lábához boruló Daedalos-tól s a hogy eljöttem, ép a vesztőhelyre kísértette a szegény vén ezermestert... én nem néztem tovább, csak jöttem, futottam a csatán át... Oh jaj nekünk, — *hoi Adon we hoi hodo*, vége Adonisnak s az ő fényességének! és szerencsétlen gyermek, mindez te tetted, te idéztél ránk Nebroth nyilat, Mabog haragját s a nyolezadik Kabyr emberirtó átkát, — miért tetted, miért?!

— Astarte parancsa...
Korkyne szeme Theseus felé villan:
— Szereted?... felelj!

Ariadne az arasznyi kis elefántesont Astartét vonja elő kebléből s ajkaihoz emeli. Lehellete tűzfórró:

Kallós fényképe.

SZURMAY SÁNDOR, AZ ÚJ HONVÉDELMI MINISZTER.

„VÉLEMÉNY” A BÉKESSÉGRŐL

— Hír a falunkból. —

Papunk szépen kiprédikálta,
A jegyző úr is azt beszéli:
Hogy itt a béke nemsokára,
— A ki ugyan megéri!

Hogy már százmillión akaránk,
S e száz vagy száz ember nem akarja,
S e száz ember miatt szakad ránk
Minden poklok haragja!

Havas mezőkön, sárba-fagyba,
Szellős árok legyen a házuk,
A nyoszolyájuk: vizes szalma,
Halál a hálótársuk!

... Hallgatta és szívére vette
Mindezt Haragozó Kiss Ádám.
És megjelent másnapra kelve,
Korán a községházán.

S elmondta ott nagy titkolózást,
Hogy forgatván váltig magába,
A békeszerzés útja-módját
Immár ő — kitalálta!

A harc ott éj-nap ki ne haljon,
— Ez a Kiss Ádám véleménye, —
S e száz nagy úr akkor szavaljon:
Hogy kell-e már a béke!?

Szabolcska Mihály

Balogh Rudolf felvétele.

JÓZSEF FŐHERCEGZ BARÓ CONRAD VEZÉRKARI FŐNÖKKEL, BORCEVICZ VEZÉREZREDESEL ÉS LE BEAU ALTÁBORNAGYGYAL A KARST FENSÍKON.

FORD.

Szenátor és egyike az Egyesült-Államok leg-gazdagabb és legtekintélyesebb embereinek. — Bányatulajdonos és nagyiparos. Rengeteg gyára minden negyedórában egy teljesen kész automobilt produkál. Ennél tiszteltebb nevezetessége az, hogy a Ford-művek egyetlen telepén, se a bányákban, se a kohókban, se a műhelyekben sztrájk még soha se volt. Mert az egész Unióban Ford-telepein szeretik a munkát a legjobban és ő áldoz legtöbbet a maga portáján jóléti intézményekre. Lélek szerint való humanista, jó ember, a békének igaz barátja. A háború belemarkolt a szívébe, fájt neki, borzadályllyal töltötte el és a háborúnak, mint üzletnek, egy fillérvényi hasznát se engedte közel magához. Az ő gyáraiban soha egy patron se készült és automobilt se adott el hadviselő államoknak. Ellenben szakadatlanul — és sokszor a leg-naivabb módon — kísérletezett, hogyan lehetne minél előbb végét vetni a borzasztó ember-mészárlásnak. A «békahajó» tervére, a mely sok pénzébe került és zátonyra jutott jóformán még mielőtt elindult volna, emlékezünk. De nem ez volt az egyetlen, éppoly költséges, mint sikertelen kísérlete. Hogy nemes törekvése nem maradt a hazájában minden visszhang nélkül, ennek bizonyossága, hogy bekerült a nagy köz-társaság elnökjelöltjei közé. De erre a harcra se vágyódott és mikor Wilson a béke férfának proklamálta magát, lelkesen melléje szegődött és a győzelméért agítált. Az én hazám — mondotta — minden föld, a hol érző emberek laknak és minden gyilkos golyó egy testvéremet teríti le.

És most azt olvassuk, hogy Ford szenátor, ez az igazán jó ember, ez a mindnyájunk testvére, abban a pillanatban, a mint a háború szele meglegyintette az Uniót, kijelentette, hogy egész telepét municzió és buvárhajó gyártására alakítja át és a háború tartamára hazájának ajándékozza. Igaz-e ez a hír, nem tudhatjuk. Amerika angol blokádnál van és a mi hír onnan jön, annak a Reuter-ügynökség a mindenható cenzora. És ez a cenzor nemcsak töröl, hanem költ is. Sok olyat nem tudunk meg Amerikából, a mi igaz és sok olyat, a miről Amerikában nem tudnak. Az óhaj nagy inspiráció. Az emberek nem csak hinni szeretnek abban, a mit szeretnének, de elhitetni is.

Lehet, hogy a békeapostolból lett municziógyáros mindenesetre groteszk esete csak egy

hatásos Reuter legenda. Ám ezeknél a Londonon át jött amerikai híreknél semmi sincs kizárva. Még az se, hogy igazat mondanak. Hihetetlennek minősíteni az egész esetet nem kis mértékben fölületes itélkezés lenne. Epen úgy, mint azonnal pálcázni a híres szenátor fölött, ha a hír csakugyan valóban bizonyul.

Mert egy dolgot bizonyosnak kell elfogadni. Ford szenátor, a paczifista nem volt se komédiás, se rosszszemű, se spekuláns. Ha ugyanakkor, a mikor békét prédikál, gránátot gyárt, minden gyanú és vád teljesen jogosult vele szemben. De ez az amerikai, a ki buszmesman, mint minden honfitársa, ezt a nagyszerű üzletet, a mely rohamosan gyarapította volna a millióit, magától elutasította. Ha hiúságból tette, ez a hiúság épen olyan nemes és tisztelgetreméltó, mint akár-mely más indíték, a miből jó járul a világra. A legeslegkevésbé egy olyan fölfogás lenne jogosult vagy megargumentálható, hogy — utólag kapott kedvet az üzletre. A hír úgy szól, hogy Ford a háború tartamára odaajándékozza a gyárai teljesítő képességét hazájának. De ha ez nem lenne igaz, az egészen bizonyos, hogy municziót szállítani a hazájuknak az amerikai gyárak számára távolról se lesz olyan fényesen jövedelmező vállalkozás, mint municziót szállítani Oroszországnak. Az új vevővel nem fogják annyira megfizettetni a portékájukat, mint az orosz szárral.

A Ford szenátor elhatározásának forrása tehát — ha igaz az elhatározása — csak tragikus karakteri lehet. A minthogy mindig egy tragikum exploziója valahányszor valaki olyan döntésben nyilatkozik meg, a mely nyíltan hirdetett és szolgál meggyőződésének valóságos czáfolata. És itt nem egy politikai meggyőződés átváltásáról van szó. Nem arról, hogy valaki egy fölfogása vagy föltevése megkonstruált erkölcsi egyéniségével szemben csalódottnak vagy kiábrándultnak érezvén magát, a fájdalmas revízió eredménye szerint helyzetet változtat: tagadója vagy ellenzője lesz annak, a minek előbb híve volt és támogatója.

Ilyesmirel ebben az esetben nem lehet szó. Nem az történt, ha történt, hogy ellenségünk lett valaki, a ki eddig barátunk volt. Ford szenátor ép oly kevéssé volt a mi pártunkon, mint ellenségeinken. Ford szenátor a béke barátja volt és a háború ellensége. És se a béke nem adhatott neki semmi okot arra, hogy lelkes rajongójából diühös ellenségévé, se a háború,

hogy ellenségéből hívével és támogatójává legyen. Sőt megfordítva. A béke nyájas, fehér arcuzata soha, a mióta a világ, nem volt olyan vonzó ábrándja, olyan sóhajos vágya az egész emberiségnek, közötté még azoknak is, a kik se megbecsülni, se értékelni nem tudták, mint mostan. És soha a háború oly mélységes utálatlaltal nem töltötte el még az ellenzőit se, mint most azoknak a lelket is, a kik tudatlanul és botorul a fátylóját csóvalgatták. Nem az az idő ez, a mely a paczifistákat a háborús vágy terheljeinek táborába tudná áttéríteni.

Ha tehát Ford szenátor a békehajótól csakugyan eljutott a municziógyártásig, akkor ennek az embernek véres a talpa, véres a homloka és véres a szíve, mert a mártíromság tövises útját tette meg az ábrándtól a kétségbeesésig. Akkor az elhatározása egy olyan foka a keserűségnek, a mely már nem fér meg a leszereltség fénytelen, mozdulatlan sík lapja alatt, hanem ki kell robbannia egy egészen furcsa, egy egészen troz és csúfondáros gesztusban, olyanban, mint a göröcsös, vad kaczagás a legkeservebb zokogás végén. Csak így lehet kirajzolni az összekötő vonalat a békeagitátor és a hadiszergyáros között.

Az, a mi legutóbb Amerikában történt és az a viselkedés, a melyet a béke pártjának sok-sok ezer német szavazat segítségével is szerencsésen diadalmaskodott elnökjelöltje úgyszólván percekkel azután, hogy testvéri összelellekezésre hívta föl a világ minden nemzetét, tanúsított, az ő teljes magyarázata annak a válságnak, a mely az emberi béke egy őszinte, sőt rajongó hívének lelkében támadhatott és végigremeghetett. Bryan mondotta a diplomáciai szakítást tárgyaló szenátusi ülésben:

— Nekem megfejthetetlen rejtjelem lesz mindig, ha az Unió, a melynek kormánya állandóan a béke megteremtését hirdeti dicsőséges hivatásának és nemes becsvágyának, háromezer kilométernyire küldi el a hajóinkat, csak hogy találkozhassanak a háborúval és a partjainkra hozhassák!

Bizonyára ezt Ford szenátor is rejtjelemnek érezte és minden munkája, törekvése, kísérlete és jóhiszeműsége véres megcsúfolásának. És összeszorult szívvel és összeszorult ökökkel így gondolkodott: ha már ilyen vicczek történnék, én is megcsinálok a magam vicczét! A békeapostol talárjával a vállamon fölesapok municziógyárosnak....

Szöllősi Zsigmond.

AZ OLASZ FRONTRÓL: ÁRKÁSZOK UTON. — Balogh Rudolf, a harostérre kiküldött munkatársunk felvétele.

1. Vasárnap délelőtt a lövészárkban. — 2. Gépfegyver-train. — 3. Lövészárkban. — 4. Hazafelé. AZ OLASZ FRONTRÓL. — Grass Sándor felvétele.

FEL NEM ROBBANT EKRAZIT-ÁKNA.

GÉPFEGYVER.

FEL NEM ROBBANT OLA-SZ 21 CMES GRÁNÁT.

A KORONÁZÁSI EMLÉKKIÁLLÍTÁS.

A nemrég lezajlott koronázás felejthetetlen benyomásai és nemzeti multunk szép emlékei elevenednek meg a Nemzeti Múzeumban imént megnyílt koronázási kiállításon.

A Múzeum dísztermét ez alkalomból szerencséskezű műtéttel visszaállították eredeti állapotába, a mint azt annak idején Pollák mester megépítette s kidobták belőle a terem fenségeseen egyszerű, klasszicizáló stíljével éppen nem harmonizáló nehézkes, barokkos padosokat, karzatokat és a trónszerű elnöki emelvényt, mely a terem eredeti tengelyéből is kiforgatta. Ez a terem így ma Budapestnek kétségkívül művészeleg legnemesebb hatású terme.

A kiállítás anyaga három főrésze osztható. A koronázáson szerepelt s mintegy közigazgatással bíró egyházi kincsek, díszruhák és ékszerek. Az Esztergomban őrzött egyházi kincseket január 14-iki számunkban részletesebben ismertettük s most csak annyit jegyzünk meg, hogy így együtt kiállítva pompás hatást tesznek s a kiállításnak legesudáltabb darabjai közé tartoznak. A legtöbb s a legrajongóbb érdeklődést természetesen a királyi pár és a kis trónörökös koronázási díszruhái váltják ki. A király magyar táborki egyenruhát, a királyné régi magyar mustrák nyomán arannyal hímzett, uszályos fehér selyem női díszmagyart, Ottó trónörökös pedig ugyancsak magyarosan szabott, aranyzövésű s hermelinnel szegett tunikászerű ruháskát, kócsagtollas kucsmát és szatytyánbőr topánkát viselt. Izabella főhercegnő és két leánya, valamint Angusztia főhercegnő is elküldték a kiállításra a koronázáson viselt pompás magyar díszruhájukat. A főrangú hölgyek száznál több ruhával szerepelnek. Leírásukat és méltatásukat mellőzzük, mert nem akarunk a divatlapok hatáskörébe avatkozni s csak néhányat említjük, melyek magyar viselet-történeti szempontból bírnak különös érdekel. Ilyenek első sorban a herceg Eszterházy Antal Miklósné (pompás aranyhímzésű zöld selyem), gr. Károlyi Lászlóné (régii aranybrokát, széles czobolyprémszegélyvel), gr. Mikos Arminné (aranyszálakkal átszőtt brokát szoknya, barna mente), gr. Andrássy Gyuláné (galambszürke, esinesilla-prémmel), a Kállay Erzsébet (aranybrokát szoknya, világos zöld mente), báró Dániel Ernőné (régii brüsszeli esikédíszszel), gr. Hadik-Barkóczy Endréné, gr. Zichy Sarolta díszruhái. A kiállítás e részét gróf Mikos Arminné és gróf Wilczek Frigyesné rendezte utólagos izléssel és fáradságtalansággal.

A főpapi ornátusok között művészi érték tekintetében is első hely illeti meg a koronázó hercegprímásé; a XVI. század végéről származó gyöngyös miseruha, XVIII. századi vecsernyepalást és XV. századi, még gótizáló püspöksüveg tartozik hozzá. A kaloccai érsek, a váradai, nyitrai, szombathelyi, roznányi és eperjesi püspökök ornátusai mellett feltűnést kelt az esztergomi kincstártól kiállított két reneszánszkorú miseruha. Az egyik Bakócz Tamás

ezímerével az Angyali Üdvözlőnek és szenteknek valószínűleg Pinturricchiótól rajzolt alakjaival ékes, míg a másiknak brokát szövete Mátyás trónkárpitjával rokon. Mátyás trónkárpitja, mely a legutóbbi koronázásakor tudvaleg a királyi pár Mátyás-templombeli trónja fölött függött s melynek képét említett januári számunkban közöltük, e kiállításon a múzeum dísztermének főfalát díszíti. Mellette látható az ikerdarabjából miseruhává szabott «ojniczai kazula», melyet a m. kir. udvari plébánia állított ki s mely eredetileg, mint kárpit nézetünk szerint Mátyásnak az esztergomi bazilikában fölláított trónját ékesítette.

Érdekes része a kiállításnak a budavári koronázó főtemplom, az ú. n. Mátyás-templom kincstára. A koronázás szempontjából legnevezetesebb darabja az a filigrános díszű, a XV. század második feléből származó s egyidőben átmenetileg a buda-újlaki plébániatemplom őrzött kehely, melyből a királyi pár a koronázási misén áldozott. A főtemplom e mellett egész sor szebbnél-szebb kelyhet állított ki. Egy Anjou-korbeli, talpán öntött lemezekkel díszített kehely műtörténetileg azért is figyelemre méltó, mert a halvány déli gótika félreismerhetetlen bélyegét viseli magán. Két gazdag bécsi barokk-kehely mellett egy tiszta Louis XVI. és egy az empireből a biedermeier-stílibe átmenő kehely tűnik még fel.

A Mátyás-templom ornátusainak nagy része

GRÓF ANDRÁSSY GYULÁNÉ, GRÓF ANDRÁSSY KLÁRA, HERCEG BATHYÁNY-STRATTMANN LÁSZLÓNÉ ÉS GRÓF MIKOS ÁRMINNÉ RUHÁI.

A KORONÁZÁSI EMLÉK-KIÁLLÍTÁSÁRÓL.

VECSENYEKÖPENY ERZSÉBET KIRÁLYNÉ MENYASSZONYI RUHÁJÁBÓL A BUDAVÁRI KORONÁZÓ FŐTEMLOM KINCSEI KÖZT.

A HERCEGPRIMÁS KORONÁZÁSI ORNÁTUSA, ELŐTTE A KORONÁZÁSI TRÓN-SZÉKEK, FÖLÖTTÜK MÁTYÁS KIRÁLY TRÓNKÁRPITJA.

A KIRÁLYNÉ, A KIRÁLY ÉS A TRÓNÖRÖKÖS KORONÁZÁSI RUHÁI.

A KORONÁZÁSI EMLÉK-KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

BEHAVAZOTT SÁTORTÁBOR A KÁRPÁTOKBAN.

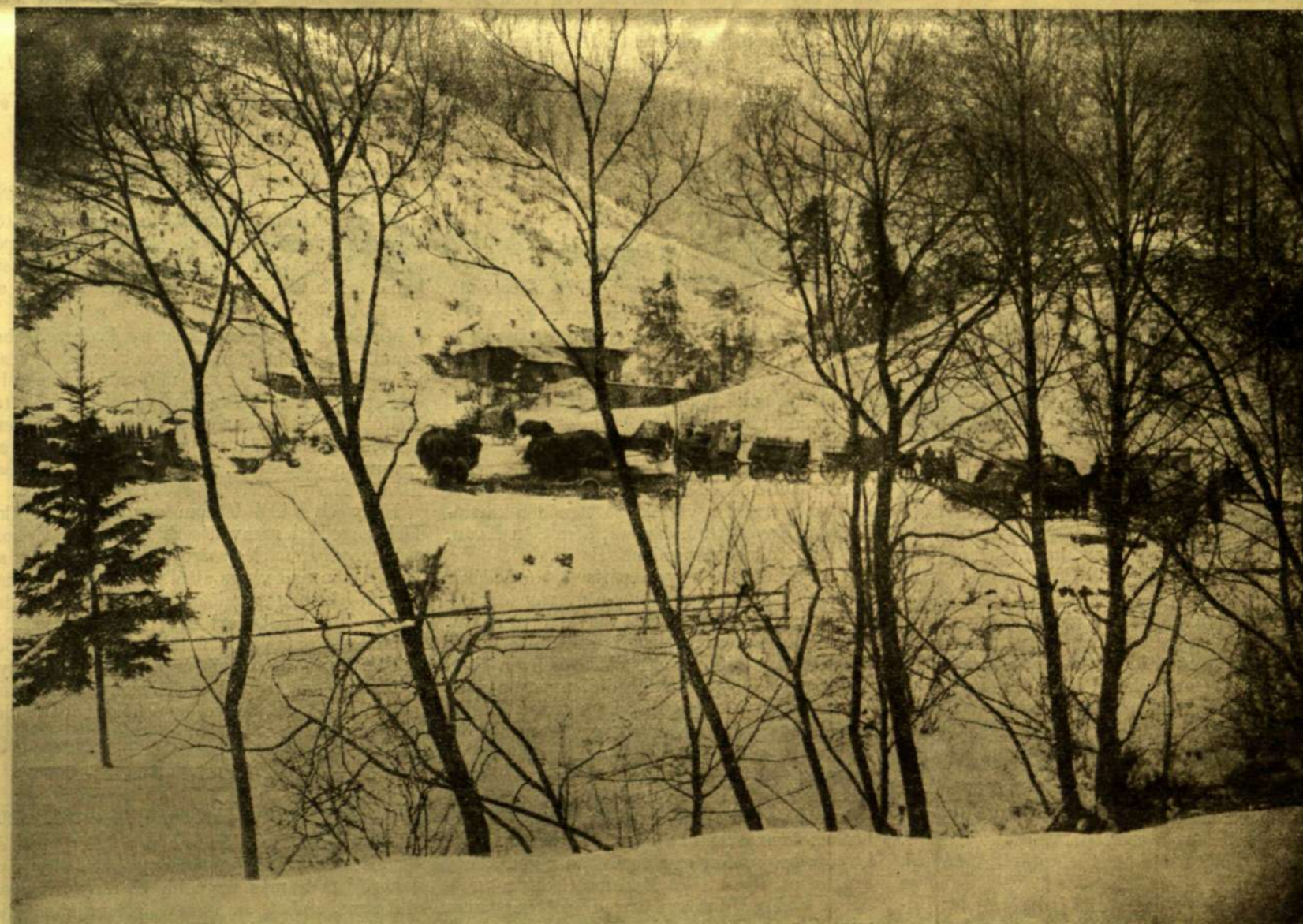

NEHÉZ MOZSÁR ELSÚTÉSE ELŐTT.

KATONAI SZEKÉROSZLOP A KÁRPÁTOKBAN.

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRŐL. — Jalfy Gyula, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvételei

SZEKÉRTÁBOR EGY KÁRPÁTI SZOROSBAN.

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRŐL. — Jalfy Gyula, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvételei

HÁBORÚS LOVAGRENDEK.

Emlékeztet, hogy az 1864, 1866. és 1870/71. évi hadjáratok alkalmával a német és a máltai lovagrend tagjai a sebesültek és betegek ápolása által a katonai egészségügyi szolgálatban mily tevékeny részt vett. Hogy a német lovagrend jelenlegi céljának, a háborúban való betegápolásnak megfelelően, Vilmos kir. herceg, nagymester 1871-ben a rendnek ú. n. *Marianusok* osztályát alapította. A Mária-keresztes vitézek és hölgyek manap is nemes hivatást teljesítenek az önkéntes tábori egészségügyi szolgálat terén.

A mai világháborúban a német lovagrend saját költségén 41 teljesen felszerelt katonaelegységű train-oszlopot mozgósított és két teljesen berendezett konvent-kórházat bocsátott a sebesült katonák befogadására. Rendes lovagtagjai és a rend Mária keresztjének vitézei és hölgyei, kik e célra önként jelentkeztek, az első csatavonalban teljesítenek szolgálatot.

A német lovagrend székhelye Bécs. Jelenlegi nagymestere 1894-től fogva *Jenő kir. herceg* s a rend tiszteletbeli lovagjai között több magyar család is képviselve van, mint *örgróf Pallavicini*, *gróf Harrach*, *herceg Thurn* és *Taxis* és a báró *Waldott*-családok. A rend jelvénye aranysegélyű fekete kereszt, fölötté sisak és hadi fegyvert. Tagjai egyszerű fehérszegélyű fekete mellkeresztet viselnek. A rend szalagja fekete, mely a jelvényt nyakban viselik.

A máltai lovagrend, háborúban kapcsolatosan a monarchia haderejének tábori egészségügyi intézeteivel és hozzájuk csatlakozva, önkéntes tábori egészségügyi szolgálatot teljesít a harc-térről visszahozott sebesültek és betegek tovább szállítása, gyógykezelése és ápolásban való közreműködés által és pedig e célra a lovagrend által kiállított és felszerelt egészségügyi vasúti vonatokon. Ezeknek a vonatoknak hivatása, hogy a sebesült vagy beteg katonákat, ha azok a vasút mentén elhelyezett katonai korodákban fekszenek, közvetlenül az illető tábori korodából átvegyék, vagy a legközelebbi vasútállomástól a hátrább levő egészségügyi tartalék-kórházakba szállítsák.

A lovagrend e célra 12 teljesen felszerelt egészségügyi vonatot bocsát a hadügyminisztérium rendelkezésére, mely azokat a hadsereg

EITEL FRIGYES HERCEG, A POROSZ JOHANNITA LOVAGREND ÖLTÖNYÉBEN.

fővezényletének átengedi. Egy-egy ilyen vonaton 16, az egésznek tehát 192 kocsija van, melyekben összesen 192 orvos, számvetető, ápoló és szakács végzi teendőit.

A vonatparancsnokul kiszemelt jogi vagy tiszteletbeli lovagok, orvosok stb. betanítása céljából a rend eschországi uradalma, Strakonitzban külön iskolavonatot tart fenn; vezérlő főorvosa a tábori egészségügyi szolgálat külső része tekintetében közvetlenül a hadsereg fővezényletének van alárendelve; a lovagrend személyzete részére a katonai dekorumnak megfelelő egyenruha és felszerelés van rendszerezve. A katonai egészségügyi személyzet részére előírt vörös kereszttel ellátott karszalagon kívül a máltai lovagrend személyzete a rend

fehér keresztjét piros mezőben előtűntetett karszalagot is visel, azonkívül a sapkán is hasonló fehér kereszt. A vonatot vezénylő lovagok hasonló jelvényt hordanak sapkáikon és mellükön. A kocsik szintén a vörös és a lovagrendnek piros mezőben álló fehér keresztjével, így szintén a betűrend szerint egymásután következő betűkkel vannak ellátva. A vonatok felszerelése Bécsben történik, az állandóan készenlétben álló iskolavonaton kívül, melyet azonnal mozgósíthatnak. Az orvosokat a rend fővezénylő orvosa szemeli ki Ausztria és Magyarország orvosi karszálól tetszés szerint s a nagyperjel által kinevezésük után 6 osztja be az egyes vonatokhoz. A magyar nemesi családok közül eddig következők vettek fel a máltai lovagrendbe: gróf *Andrássy Gyula*, *Csaszellánghy*, gróf *Fáy István*, gróf *Lozsánszky József*, gróf *Pálffy Ernő* és Vilmos, báró *Puteóhy Ferenc* és Vilmos, gróf *Serényi Lipót*, ifj. *Szögyény-Marich László*, stb.

A máltai lovagok egyenruhája fekete bársony középkori öltönyből, egyenes kard és a rend bíborvörös, fehér kereszttel díszített palástjából áll. A rend jelvénye aranysegélyű, fehérre zománcozott nyolczágú kereszt, sarkában koronás kettéjű sással, a kereszt fölött dúsan díszített hercegi korona.

A porosz *Johannita-rend* szintén humanitárius céljának, a betegápolásnak él. A rend e végből az országban kórházakat és céljának megfelelő intézményeket tart fenn, azokban a háborúkban pedig, melyekben Németország részt vesz, működése különösen a háborúban megsebesültek ápolására és a róluk való gondoskodásra irányul. A rend jelvénye két-két, összesen nyolcz csúcsban végződő kereszt, épen olyan, mint a máltai lovagrendé. A porosz király mint a rend védnöke a rend jelvényét a korona alatt egymást keresztező jogar és koronával díszítve viseli. A rend alapszabályai szerint a református és evangélikus vallású magyar nemesek nemesak tiszteletbeli, hanem jogi lovagjai is lehetnek.

A Johannita-rend névsorában találjuk többi közt: *Földváry László*, *Prónay István*, *Sárközy Aurél*, *Zombory Lajos*, *Konkoly-Thege Elek*, *ig. Szentágh Antal*, *Ujfalussy Miklós*, báró *Vay Ödön*, *Ugron István*, gróf *Degenfeld Kristóf*, *Jekelfalussy István* stb. neveket.

Heltai H. I.

Gaillard Lucien Delphinehez.

Froberg, 1774 november 20.

Mélyen tisztelt Marquisnő Asszonyom, Méltóságod meg fogja bocsátani ezt a szokatlan lépésemet. Nem tehetek másképp, miután lehetetlenné teszik rám nézve, hogy behatolhassak az Ön szobájáig.

Mielőtt a Marquisnő Asszony Frobergbe vonult, senkisémet bánt velem ebben a házban mint emberrel. Mindaz, a mi érzés bennem élt, e miatt egyetlen érzésem sűrűsödött: gyűlölet. Méltóságod jósága és részvéte vétette csak velem észre, hogy szívem is van a mellemben, mint az egyenes növényeknek. E szívnek minden dobbanása a Marquisnő.

Hogy élve kell látnom egy embert, a ki Méltóságodnak szenvedést és fájdalmakat okoz, már magában is elég szörnyűség. De hogy ez az ember nem riad vissza attól, hogy Méltóságodat a saját házában megalázza és — ki kell mondanom — megcsalja, azt nem bírom elviselni. Madame Paumille, a fiatal úr részére szerződöttetett dajka a marquis úr szeretője, a leánya a marquis úr lánya. Ennek bizonyítékul szolgáljon ez a levél, melyet az ő fiókjából tulajdonítottam el.

Montjoie marquis Delphinehez.

Froberg, 1774 november 22.

Kedvesem! Megtiltja nekem a belépést és én egyedülre csak azért nyugszom ebbe bele, hogy kikerüljem a még nagyobb botrányt, a mely differenciáinkat az alattvalók szájába adja. Azt hiszem, tényleg előnyösebb, ha az olyan szóbeli megbeszélést, mint a tegnapi volt, az Ön teljes felépüléséig elkerüljük. Csak mivel attól félek, hogy igazatosságában nem hallott mindent, a mit mondtam, meg akarom ki-

sérelni, hogy írásban értessem meg magamat, midőn még egyszer nyomatékosan hangsúlyozom, hogy sem tegnapi, sem ma nem érzem semmi okát, hogy mint valami büntudattal terhelt ember álljak Ön előtt.

Ismétlem: madame Paumille nem a szeretőm, a mit izlésem ismerete az én bizonykodásom nélkül is megmondhatott volna Önnek. Nem vagyok túlságosan erősen, de sokkal esztétikább hajlandóságú vagyok, semhogy a maitressemet a házamba vegyem. A lovászom szemtelen levele, a melyet Önnek kezébe játszottak, nem bizonyít semmi mást, mint hogy én a soultis erdőben való vadászatkor egy éjjelt annál a nőnél töltöttem. Ez sem történt volna meg, ha Ön, drágám, épen akkor alkalmat nem adott volna, hogy legkevésbé szeretetreméltó oldalról ismerjem meg.

Hogy Paumille leánya az én leányom-e, azt nem tudhatom. Egyszerű tisztességbeli kötelességnek tartom azonban, hogy a merő lehetőség alapján megadjam a gyermek anyjának a szükséges támogatást.

A mi azt illeti, hogy őt választottam fiam dajkájának, a mint ön tudja, ő maga ajánlkozott s az orvosok minden ajánlkozó közül őt jelölte meg legalkalmasabbnak. Mivel nekem fiam egészsége most elsősorban fekszik szíve-men — teljesen leszámítva az emberek szóbeszédére való szükséges tekintetet — azt kívánom, hogy semmi változás ne történjék. Gondom lesz rá, hogy madame Paumille háza olyan karba helyeztesse, a mely a poltja rangjának megfelel. Akkor aztán elkerül az Ön szemelő s néhány hónap múlva Ön már csak mosolyogva fog emlékezni az egész ügy miatti izgalmára.

A mi már most a levelet illeti, a melyet Ön átadott nekem: Ön nem kíván sem többet, sem kevesebbet, mint házasságunk felbontását s ezt a kívánságát a hangzatos szavak olyan tömegével okolja meg, mint őszinteség, önbecsülés, személyes szabadság. Ön igazán gyermek még, mert különben tudnia kellene, hogy egyáltalán nem volna többé házasság, ha mindig válás volna az ilyen chütlenség következménye; más különben Ön maga is megmondhatná magá-

nak, hogy Montjoie marquise sohasem teheti magát általános gúnykacaj tárgyává.

A történetek után attól félek, hogy Önnek, kedvesem, még sokat kell tanulnia, mielőtt Önnel Versaillesba mehetek menni. Ezért megbízást adtam, hogy évek óta üresen álló strassburgi palotánkat jó karba helyezzék, hogy Önt az ottani társaságnak bemutatthassam.

Mégvalamit: Gaillard Lucient, ezt a gazembert, a ki a jótéteményeket, melyeket anyám és én születése óta tanusítottunk iránta, úgy gyalázatos módon hálálta meg, elbocsátottam. Annnyit bizonyára elvárhatok az Ön érzületének előkelőségétől, hogy ennek az embernek minden kísérletét, ha Önnek összekötésbe próbál jutni, illően vissza fogja utasítani.

NÉMET TRAGÉDIA.

Rohan Louis herceg Delphinehez.

Strassburg, 1775 február 21

Legszébb asszonyom! A környezetem rossz kedvemből máris a legsúlyosabb politikai komplikációkra következtet. Annnyira német, annnyira határtalanul német, hogy épen oly kevéssé érti bánatom nagyságát, hogy Önnek egy meghívását kénytelen vagyok visszautasítani, a mint hogy nem lehet sejtelle annak a hatásnak a nagyságáról sem, a melyet az ön megjelenése Strassburgban reám tett. A Montjoie-palota megnyitása óta a száműzetés helye a boldogok szigetévé változik.

Párisi futárom elhozta a kis pástétomokat, a melyeket a soupera ígértem Önnek. Boldog vendégei iránti irigységem csaknem arra csábítana, hogy megmérgezzem őket. A mi egyebet hozott — levelek és újságok — alig érdemes a szóra. Ime, itt van a vejeje legújabb irodalmunk újság-stílusában. A szellemessége érteni fog hozzá, hogy vendégeinek mint legújabb párisi újdonságokat találja fel:

A Franciaország egén feltűnedező jelekből böles csillagjaink erős zivatárok közeledtét jelentik. Így a kis Lucy a Vaudevilleben, a legújabb komédiában, két sort jelentősegesen hangsúlyozott: «Vannak húsz éves bölesek és

hatvanéves szeleburdiak. Ezért felségsértés miatt becstűkát tizenkét napra. Az Ön éleselműségére bízom, hogy kistűse, vajjon a halott, vagy az élő király-e, a kit megsértett-

Azután Voltaire legújabb tragédiájában ezt a mondatot: «a trónus romjai alatt összezúzódnak az alattvalók», — böszülten megtapolták, miközben a földszint a trónus romjain, a páholyok pedig az összezúzódnak alattvalókon gyűjtötte fel lelkesedését.

Továbbá: Malesherbes úr megtartotta ünnepeles bevonulását az Akadémiába. Malesherbes úr — írja tudósítóm — a ki az enciklopédia megjelenését lehetővé tette. Ezt a mondatot három félelemes felkiáltójellel kíséri; ő tudni, illik még nem elég öreg arra, hogy tudja, hogy a «halhatatlanok» közé csak halottak mennek.

Végül pedig Mirabeau marquis a nyilvánosság előtt mint egy új Sokrates Platója mutatta be magát azzal, hogy egy bizonyos dr. Quesnayt, a ki az imént tért át a másvilágra, úgy ünneplé, mint megváltónkat mindazon bajokból, a melyekben szenvedünk. Tudomásom szerint ez az egyetlen esemény, a mely egy pillanatig gondolkodóba ejthette. Nem Quesnay úr miatt, a ki a dicsőséges gondolatot, hogy a kardot a vasvillával, a legyezőt a tejes csőbörrel cseréljük fel, Pompadour marquise boudoirjában fogalmazta és most az ökonomisták szentje lett, kinek esodatetteitől a természethez való visszatérést várják, hanem prófétájának személye miatt. Hajótörött arisztokraták, a kik népboldogítással foglalkoznak, veszedelmesek, mert az elégedetlenség izgató vége azoknak, a kik mindent elvesztettek, erősebben ég a vérükben, mint a szegény éhenkórászokéban, a kiknek nem volt semmijük s egy darab kenyérral be hagyják tömni kiabálásra már kitért szájukat.

Máskülönb, legszébb asszonyom, legyen benne bizonyos: Párisban oly biztonságban táncolhatna, mint Strassburgban, mert az egyetlen forradalom, a mely igazán felhevíti a kedélyeket, nem az utcán, hanem az operában folyik le, a hol a Piccinisták böszült harcban állanak a Gluekistákkal; még a családok nyugalmát is bomlás fenyegeti, ha az egyik fél az

A MARQUISNŐ SZERELMES LEVELEI.

Ita BRAUN LILY.

(Folytatás.)

Diderot eszméi? Aláássák, mint az éhes patkányok falkája a talajt; a melyre világunk építve van, ámbar Franciaországban nincsenek százan, a kik ismerik a nevének annak, a ki mint egy megfordított patkányfogó elővárázsolta őket. Ezek azok a mérgezett nyilak, a melyektől az, a kit találunk, lassan elpusztul. Rousseau úgy prédikálta a természethez való visszatérést, mint egy új vallásalapító; Voltaire, a XVIII. század öfelségének udvari bolondja, mindent, a mi szentnek tűnt fel az emberiség előtt, leöntött gúnyjának éles lúgával; Diderot azonban a hős, a ki csupasz fegyverrel, mint ellensége lép szembe a társadalommal. Tőle származnak, mondja ő, minden bajok és minden bűnök, tőle, a ki feltalálta a vallást és a gazdagságot, vagyis az egyiknek elnyomását a másik által, mindenképp előtti pedig a morált. A vallás a forrása az üldözéseknek és bűnöknek, háborúknak és eretnekek elleni ítéleteknek; a morál a forrása a képmutatásnak, a lelki öngyilkosságának, minden természetes ösztön rabszolgaságának; leküzdése újjászületés.

Megjédsz, Marquisnő Asszonyom? Ah, nem gondoltam arra, hogy Ön aggodalmas óráiban térdre veti magát, hogy a sorsában való önmegadást, belseje lázadó hangjainak elfojtását erőnyek tartja. Avagy tévedek? A kis Laval grófnő az apátnő tilalma ellenére az éjjel sötétjében kiszökött a kolostorból, a kis Laval grófnő, dacára a biztos büntetésnek, önként visszatért, hogy egy haldoklóknak megkönnyítse az utolsó óráit.

Bocsásson meg! Ennek a bájos, bátor gyer-

meknek a képe oly kitörölhetetlenül belevésődött szívembe, hogy elfeledkeztem miatta Montjoie marquisnőről.

Altenau János Delphinehez.

Páris, 1774 október 20.

Igen tisztelt Marquisnő Asszonyom! Egy pillanatig úgy voltam, mintha fejbe ütöttek volna, hogy akaraterében és öntudatosságában való bizalmatlanságom annyira felháboríthatta. Most már örülök ennek a — megvallom — nem egészen szándéktalan hatásnak, mert megacéloztatta az erejét.

A kis értekezést az elválás jogáról ide mellékelem. Diderot *Jó-e? Gonosz-e?* című dialogusából, a mely rövidre fogott módon tartalmazza a lényegét mindannak, a mit ön kíván, remélem, tudok szerezni másolatot.

Hogy kilátásba helyezi párisi tartózkodását ha emindenen túl lesz — úgy-e, gyermeke születését érti ez alatt? — attól el vagyok ragadtatva. A legutóbbi szerdán már beszéltem Madame Geoffrinnel, a ki Lespinasse kisasszonyon kívül nem szokott hölgyeket fogadni, mivel, a mint ő mondja, csak irigységéből vagy kíváncsiságból jönnek és pletyka és vihóság végett mennek el, de Önnek kivételt fog tenni. Az Ön leveleit elragadóknak találta; olyan asszony, a kiben szellem és szív van, manapság, mikor az ész úgy nevelik, mint egy herceget, a szívvel ellenben úgy bánnak, mint a hamupókókéval, annyira kivétel, hogy máris szeretem őt, a nélkül, hogy ismerném. Ilyen ítélet Madame Geoffrin szájából a szellemi Franciaország előtt ugyanaz, mint harminczkét és kimutatás az udvarnál. Szabad még arra kérnem, kegyeskedjék figyelmeztetni Gaillard urat, hogy adjon nekem hírt az Ön hogylétéről, a mint ön, drága Marquisnő Asszonyom, nem lesz képes többé írni.

GÉPFEGYVER MUNKÁBAN. — Graux Sándor fülvétele.

DEZINFICIZÁLÁS A LÖVÉSZÁROKBAN.

olasz melódiáért, a másik pedig a német dob-
jáért és trombitáért zongor.

Meg fogom magamnak engedni, hogy ünne-
pelye után személyesen tudakozódjam hogyléte
iránt, remélem, hogy bőséges kártyát kapok
az Ön közelében az elvesztett órákért.

Montjoie marquis Delphinehez.

Froberg, 1775 február 25.

Kedvesem! Sietek Önnel közölni, hogy anyám
betegsége könnyebb, mint a hogy aggodalmam
mutatta, az estélyére való előkészületeket tehát
nem kell megszakítania. A virágok meleg-
házainkból egyidejűleg útnak indulnak. A va-
dászaim ma remélhetőleg Strassburgba érke-
nek. A Párisból jövő szállítmányával, a színpadi
dekorációkkal útközben találkoztam. Így tehát
idején a helyszínén lesz.

El kell ismernie, hogy legextravagánsabb
kívánságát sem hagytam teljesítetlenül, ámbar
a mint tudja, Turgot úr rendszere, a ki úgy
látszik, azt tűzte ki céljául, hogy a királyt
megfoszsa trónja legszilárdabb támaszától, az
aristokraciától, a legnagyobb jövedelem mel-
lett is már kínosan érezhető. Mindazáltal rá-
szántam magamat az áldozatokra, mert csak
helyeselemet törekvés, hogy egy csapásra az
első pozíciót akarja elfoglalni a strassburgi tár-
sásban. Most azonban az Ön részéről is némi
előzékenységet kell várnom, annyival inkább,
mert az Ön önféjessége mindazt megsemmisít-
heti, a mit az ünnepély céljául kitűzött.

Hogy Mademoiselle Guimardt rávéttek, hogy
táncoljon nálunk, ez nemcsak Strassburgban,
hanem — a mi sokkal fontosabb — Párisban is
beszéd tárgya lesz a társaságban; a kisasszonyt
azonban, a mint Ön kívánja, vendégül szállá-
solni el a mi házukban, ez nevésségesse teme-
minket. Arra kérem tehát, maradjon meg az én
intézkedésem szerint a Hôtel de France mellett.

Mivel másik differenciánkra vonatkozólag
azt hiszem, kevésbé vagyok biztos az Ön haj-
landóságában, elébe vágtam döntésének és meg-
hívtam Chevreuse gróftól az Ön nevében is.
Jóvá nem tehető ballépés volna a királyné
protegeje előtt, a ki a mellett az ő szolgálata-
ban tartózkodik Strassburgban, elzárni a há-
zunkat. Az Ön okait nem ismerem, nincs is
szándékomban a bizalmába betolakodni, csak azt
az egyet tudom, hogy nem lehetnek elég fon-
tosak arra, hogy a gróf brüsszeli kérésére kény-
szerítsenek.

Franciaország érdekében élnék kívánságom,
hogy missziója sikeréhez hozzájáruljak. Arról
van szó — ezt a legmélyebb bizalmassággal
közlöm — hogy útját egyensége a kibékülé-
nek a királyné és Rohan herceg között. Az osz-
trák császárnő nagyon kedvezőtlenül be-
folyásolta leányát vele szemben, a mikor egy-
részt közölte vele, milyen módon merészkedett

a herceg kevéssel Bécsből való elhivatása után
rőla beszélni s másfelől leírta előtte, ilyen
életet élt mint követ és mint pap. Mind a kettő
kétségkívül durva vigyázatlanság, de nem ele-
gendő arra, hogy egy olyan kipróbált érzületű
és olyan befolyásos családi összeköttetésű em-
bert szárazra tegyenek.

Chevreuse gróf a királytól közvetlenül azt a
titkos megbízást kapta, hogy vizsgálja meg az
ügyet és ha lehet, simítsa el.

Remélem, az ékszerész elébe terjesztette válo-
gatás végett a smaragdokat, ha nem, akkor
emlékeztesse rájuk idején. Fontos lesz a kövek
színárnyalatát a toillette rózsaszínével helyesen
összehangolni. Azt ajánlom Önnek, kérjen taná-
csot Duplessis úrtól, a ki az arcképe részére
épen ezeket a színeket választotta.

Rohan Louis herceg Delphinehez.

Strassburg, február 27.

Mindenki el van kápráztatva a Hotel Mont-
joieben tartott ünnepelt idején és meg van ízve
Öntől, legszebb asszony. Itélje meg maga,
jól értesítettek-e: Ön álvette a természetet
akarátának, a nyarat kényserítette, hogy tél
középen díszítse föl az Ön termét és Lucullus
feltámasztotta halottaiból, hogy készítsa el asz-
tala gyönyöreit; mint egy új, szeretetreméltóbb
Circus, átvarázsolta Strassburg nehézkes hől-
gyeit a pajkos gráciák csapatával s Terpsi-
chorét magához hívta, kinek varázsművészete
a legmoverebb tagokat hajlékonyakká tette,
úgy, hogy reggel szürküléig fáradhatatlanul
keringtek a táncszalán. A szeméi szíveket tör-
tek meg, a mosolygása jóbarátokat juttatott
meghasonlásba, házasságok békéjét rendítette
meg. Azt akarta talán bebizonyítani, hogy
egyetlen szép asszony nagyobb forradalmakat
tud okozni, mint az összes párisi firkászok
együttvéve.

Hogy diadali közepette reám gondolt és
hozzám, a magányos beteghez eljuttatta pompás
próbáit fölöllegének, azt olyan kitüntetésnek
tekintem, melyre még csak ezután kell magamat
méltónak bizonyítanom. Parancsoljon velem!
Néhány nap mulva remélem, elhagyhatom a
szobát; első utam Önhöz fog vezetni.

Contades Maxim marsall Delphinehez.

Strassburg, február 28.

Tisztelt Marquisné asszonyom, szabad-e em-
lékeztetnem egy ígéretemre, a melyet talán már
elfelejtett, a melynek teljesítéséhez azonban
ragaszkodnom kell, mert megadja nekem a
lehetőséget, hogy legalább pár órára nem kell
Önön osztoznom bámulóinak seregével? Meg
akart próbálni szürke kanczamon az én védel-
mem alatt lovagolni; a lo rendelkezésére áll,
úgy, mint a gazdája és az idő nyeha. A lovászom
várja rendelkezését a napra és órára vonat-
kozólag.

Pirch Károly Delphinehez.

Strassburg, február 30.

Méltóságos Marquisné asszonyom, itt a köny-
vecske, a melyről Önnel beszéltem. Senki másra
nem tudtam volna rábízni ezt a nekem oly
drága művet, de mikor Ön a francia társalgás
zürzavarában jóságosan mosolyogva az első
német szavakat intézte hozzám, akkor nemcsak
egészen az Ön hatalmában állottam, hanem azt
is tudtam, hogy Ön megérti a költőt és sírni
fog Wertherével.

Nem merem személyesen átvenni Önnel. Attól
félek, tolakodónak látszanék. Még inkább félek
attól, hogy olyan érzésbe bonyolódok, a mely
a francziának játék, a németnek ellenben végzet.

Gróf Chevreuse Guy Delphinehez.

Strassburg, 1775 márczius 2.

Haragvó istennő — szabad-e egy szegény
halandónak megalázkodással telve trónusához
közeledni? Tékózzó volt adományával, a hogy
egy olimpusihoz illik; a marsalltól a kis német
tisztig mindenki azzal dicsekszik, hogy Önt
szabad imádnia. Csak én magam állok a zárt
templomajtó előtt. Ön még a mentéttben is
megtárgadta tőlem a kezét, a melyen az imént
láttam Contades úr ajkait önfeledten pihenni.
Viselkedésében nem gyanítottam egyebet,
mint raffináltságot egy asszonytól, a kinek a
házasság unalma a kokottéria iskolájává lett,
s ez csaknem hízlel nekem.

Most fel vagyok vizsgálva: a kis Guimard,
a kit ön elég vigyázatlan volt Strassburgba ho-
zatni, mert nyilván alábecsülte ismeretét a
galantériában, néhány üveg pezsgő segítségével
nagyon beszédes lett.

«A marquisné kegyes volt, rendkívül kegyes —
beszélte és csillogtatta a napfényben a briliánst,
melyet Ön ajándékozott neki — a tánczómról,
persze, csak a tánczómról — bizonykodott ra-
vaszul hunyorgatva. «Beszéltem kellett neki
Párisról — fecsegett aztán tovább — a palotám-
ról, a souperimről, a mennyit el lehet ról-
lunk mondani egy elszázi marquisnőnek — és
mindenekelőtt a vendégeimről.

— A vendégeiről? — kérdeztem én csodál-
kozást tetve. Ő pajkosan rámhunyorított
oldalvást:

Aha, értem, maga azt szeretné tudni,
ki iránt érdeklődik a szép asszony oly élenken,
hogy egy Guimard-t von be bizalmába, de én
nem mondom semmit, semmit! Tudok én is
olyan diszkrét lenni, mint egy nagy dáma.

(Folytatása következik.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A tanár. Landauer Béla új regényirő, de régi
kiváló publicista, a ki a háború folyamán sajtó-
hadiszállási tudósításaival is felűnést keltett. Most
regényírói helyet a szépirodalom munkássá-
gához, mindjárt hozzá kell tenni, igen jó helyet
is kap köztük. Regényének címe: *A tanár*; egy
orvostanáról van benne szó, a ki a véletlen
hivatás nagy problémája elé állt: egy balesetből
összetört huszártisztet hoznak szanatóriumba, a
ki meg kellene operálnia, de közvetlen az ope-
ráció előtt megtudja, hogy a fiatal katona a
feleségének udvarlója. Az orvosban a féltékeny
férfi lesz urrá, nem operálja meg a beteget. Ret-
tetes lelki harcra megy keresztül, a melyben
összetörik, de mikor kiderül, hogy a beteg mégis
meggyógyul s ő nem lett gyilkos, föltámad, mint
új ember, fölényes, mindenen fölémelkedett bölcs,
a ki keservesen megszerzett életfilozófiája magas-
latáról nézi a világot s derűs nyugalommal szemléli
a fiatalság játékeit, felesége flirtjét a huszárral,
furesz asszisztense és még fureszabb asszisztens-
néje tragikomikus szerelmi komplikációit. A cselek-
vény láthatólag nem belülről folyik, az író vezeti
a maga célja felé, inkább elmés logikával, mint
mélyre markoló pszichológiával, de meg tud gyógy-
ni, megnyerni és magával ragadja az olvasót. A regény
nem folyamatos elbeszélés alakjában, hanem pár-
beszédekben van írva s az olvasó érdekes meg-
figyeléseket tehet benne arra nézve, hogy az elő-
adás formája mennyire befolyásolja valamely mű
belső formáját is: a párbeszédes jelenetek szinte
maguktól minduntalan szindarab-jelenetek mód-
jára alakulnak s az ember minduntalan úgy érzi,
drámát olvas, nem regényt. Úgy olvastuk a la-
pokban, az író fel is dolgozta regényét drámává
s valamelyik színpadon alighanem viszont is fog-
juk látni. A párbeszédekben különben határozot-
tan van verve s az egész könyv eleven írói érzék-

kel, bizonyos írói fölényvel van írva. Az orvos
alakján kívül csak két alak domborodik ki hatá-
rozott profillal a történetből, az asszisztens és az
orvosleány, — kissé karikírozva vannak, de érde-
kesek és mulatságosak. A regényt szép kiállítás-
ban a Franklin-Társulat adta ki; ára 5 korona.

Shakespeare és a magyar költészet. Császár
Elemér ily címmel adta ki a Akadémia tavalyi
Shakespeare-ünnepére írt tanulmányát. Széles
arányokban, mindenre kiterjedni akaró részlet-
zesséssel tárgyalja a témát, a filológiai összehason-
lítás szokott módszereivel. Összefoglaló képet igyek-
szik adni Shakespeare nagy európai irodal-
munkára való hatásáról, számot ad arról, miként
jutott be a mi irodalmunkba az angol költő s
mint terjedt ismerete, népszerűsége és hatása
mind szélesebb körre és mind mélyebbre, sorra
veszi azokat a magyar drámákat, a melyek Shakes-
peare-utántáznak tekinthetők, egyes Shakespearei
motívumok feltűnését, a Shakespearei eszméknek
egyes írónk eszmévilágára való befolyását, — aztán
részletesen fejtegeti vigjátékunk, történeti drámánk
és tragédiánk azon elemeit, a melyek Shakespeare
vezethetők vissza, Shakespeare előadásának hatását
drámánkra, epikánkra, líránkra. Igen nagy anya-
got dolgoz fel, nagy szorgalommal, filológusi rész-
letezéssel s ebben a tekintetben hasznos munkát
is végez: az ő előadásában áttekinthetjük az
egész anyagot. Az adatok e tömegből azonban
inkább csak a kérégt kapjuk Shakespeare irodal-
munkára való hatásának, a külső adatokat, mert
a hol az író a mélyebb rétegekbe, az írói alkotó-
mód s az eszmék és formák alakulása titkos-
melyeibe akarna hatolni, ott elégtelenek bizonyul
penetráló képessége, megfigyelő szeme nem hatol
mélyre s gondolatai nem igen emelkednek felül
az iskolás eszthetika átlagán. Riedl Frigyes sokkal
kiseb arányú tanulmánya, a mely mint egy fény-
szóró világítja meg a kérdés főfontosságú pontjait,
é s szempontból sokkal tanulságosabb és mélyebb-
fogású. Nyilván a művészi megérzés képességének
fogyatkozása ez a bugyó és érdemes irodalomtör-
ténetírőben. A kötet az Olcsó Könyvtárban jelent
meg, a Franklin-Társulat kiadásában. Ára 1-80 K.

A lélekbüvár. Mostanában erősen divatba kezd
jönni a fantasztikus regény, a publikum szívesen
olvassa és az írók érdeklődése is mind gyakrabban
fordul a regénynek ilyen fajtájára, a melyet a
realizmus egycsuralkodásának hosszú ideje alatt
csaknem teljesen elhanyagoltak. A múlt évtizedek-
ben az angol írók szerették még legjobban a
fantázia ilyen izgató játékeit, közülük a legki-

válóbb, Wells egy új formáját fejlesztette ki a fan-
tasztikus elbeszélésnek: a tudományos alapról el-
induló fantasztikumot, a mely tudományos tételek
összekombinálásából, a tudomány és képzelődés
határán álló motívumokból, ismert tudományos igaz-
ságokból a fantázia külön logikája szerint való
alkalásából alakítja a celekvényet. Ilyenfajta
regényt írt most ifj. Hegedűs Sándor is, ki már
azelőtt is jelét adta novelláiban, szindarabban a
fantasztikus felé irányuló hajlamainak. Új regénye,
A lélekbüvár tulajdonképpen a régi Trilby-motívumot
dolgozza fel új formában. Itt is egy szép leányról
van szó, a kinek lelkét zsmokri hatalmába kerít-
tette egy erőszakosan szerelmes férfi. A leány bú-
skomopathiába esik s így hozza el anyja, mi-
után mindenféle módját a gyógyításnak kimerít-
tette, a lélekbüvárhoz. Ez a lélekbüvár egy
spiritualista kutató, a ki akaraterejének ropant
megfeszítésével elnyerte a lelkek fölötti parancsoló
hatalmat s lassanként fölébreszti a szép leány lelkét
is, felszabadítja a zsmokri hatalom alól. A lélek-
büvár uralma azonban a lelkek fölött csak addig
teljes, a mig akaratához nem ferközik hozzá semmi
ézés vagy szenvedély, a mig az akarat tisztán,
minden zavaró körülmény nélkül hat. A katasz-
trófát az okozza, hogy a lélekbüvár beleszeret a
szép leányba, akaratát befolyásolja al kápija az
ézés, a gyógyító folyamat megomlik, a leány
meghal, a lélekbüvár nem bírja ép észszel túlélni
ezt a katasztrófát, beleőrül. Ez a történet gyors
iramban perdül le a regényben, a dualisztikus
alagondolatból logikusan vannak fejlesztve a rész-
letek és fordulatok, a katasztrófa jól elő van ké-
szítve. A regény után egy sereg apróbb történet
következik a könyvben a lélekbüvár cseleiből, —
ezekben is megvannak a regény jótulajdonosságai.
A könyvet a Franklin-Társulat adta ki; ára 4 K.

A Jó Pajtás. Benedek Elek képes gyermeklapja
legújabb, február 25-iki számába Feleki Sándor
írt verset, Cholnoky László elbeszélést, Szemere
György folytatja A kis káplár című regényét,
egy cikket (képekkel) a hólapátoló diákokról szól,
Avar Gyula mesét mond el. Somlyó Zoltán verset
írt, Benedek Elek folytatja Rókiné komámasszony
csalafintáságainak elbeszélését. Sok szép kép, a
Kis krónika rovat, tarka mese, a rejtvények, szer-
kesztői izenetek egészítik ki a szám gazdag tar-
almát. A Jó Pajtás-t a Franklin-Társulat adja
ki, előfizetési ára egész évre 12 korona, félévre

6 korona, negyedévre 3 korona, egyes szám ára
24 fillér. Mutatványszámot kívánatra küld a kiadó-
hivatal, IV. ker. Egyetem-utca 4.

A HÁBORÚ NAPJAI.

Február 15. Mackensen hadserege, Focsani-
nál visszaverték néhány orosz századot. A Putna
mentén járóink az előtérben sikeresen működtek.
József főherceg hadseregvezetője a mestica-
nestii alagútól délre meghúzott orosz egy orosz
előretörést. Lipót bajor herceg arcvonalán a zlo-
czow-tarnopoli vasúttól északra és Volyniában
Svidniknél sikerrel rohanták meg az oroszok ár-
kait. A nyugati harczerén Armentières és Arras
között felderítő harcok. Serre és a Somme közt tü-
zérségi harc. A többi harczeréken nincs újsg.

Február 16. Dornavatról északra zárótűzünk-
kel meghúztunk egy orosz támadást. A nyugati
harczerén tüzérségi harcok, a Champagneban
a németek tüzérségi és aknavető előkészítés után
teljes sikerű támadást intéztek. A Champagne-
majornál és a 185. sz. magaslaton négy ellenséges
vonat 1600 méter szélességben és 800 méter
mélységben elfoglaltak, 21 tisztet és 837 főnyi gya-
lóságot elfogtak. 20 gépfegyvert és egy aknavetőt
zsákmányoltak. A délkeleti harczerén Koricanál
egy francia ezred támadása elől határvadász szá-
zadaink és albán formációk erősebb harc nélkül
magaslait állásaikba mentek vissza.

Február 17. Herestrautól északnyugatra az ellen-
ség támadja állásainkat. A nyugati harczerén az
Artois-arcvonalon és a Somme területén tüzérségi
harcok. Az Aisne mentén Bery au Bactól nyugatra
és a Champagneban Ripontól délre francia előre-
törések kudarcot vallottak.

Február 18. Az Ojtoz-völgytől északra tegnap
jelentett harcok délután ellanyhultak. Az ellensé-
g közt mindenütt visszaverték. A nyugati harczerén
Armentières-től északra és Lilletől délnyugatra a
Labassée-esatornától északra és Rancourt mellett a
németek erős angol felderítő osztagok támadásait
verték vissza. Miraumontól délre február 16-án
megújított támadás után a németek átengedték az
ellenségnek legelőt levő töléser-állásaikat. A Cham-
pagneban a németek megsemmisítő tüzelésükkel
megakadályozták az új állásai elleni támadások
kifejlesztését.

Február 19. Lapnicza Dolnától keletre a Na-
rajowka mentén az oroszok felrobbantottak egy

Használhatatlan
FOGSOROKAT
film és ezüstformelléket, higanyt, ezüst-
papírulladékokat, zálogeszközöket veszek!
Gross Antal, Budapest, VIII., József-körút 23.

Margit-Crème
a főrangú hölgyek kedvenc szépítő szere, az egész
világon el van terjedve. Páratlan hatása szerencsés
összeállításban rejlik, a bőr azonnal felveszi és ki-
váló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető. Mi-
vel a Margit-crème utánózzák és hamisítják, tessék
eredeti védjegygyel ellátott dobozt elfogadni, mert
csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű
felelősséget. A Margit-crème ártalmatlan, szirtalan
vegyszeres készítmény, amely a külföldön nagy fel-
tűnést keltett. Ára kis tégely 2 K, nagy tégely 4 K.
Margit-zappan 3 — kor. Margit-powder 1-50 kor.
Gyártja Földes Kelemen laboratoriuma Aradon.
Kapható minden gyógyszertárban, illatszert- és drogz-szertben

Alapítva
1810-ben. **Haltenberger Béla Kassa**
ruhafestés, vegytisztítás, gallértisztítás.
A GYÁR TELJES ÜZEMBEN VAN.
Gyász esetben ruhafestés feketére és egyen-
ruhák tisztítása soronkivül.

LOHR MÁRIA
A főváros első (KRONFUSZ) Fiókák: II. Fő-u.
és legdrágább (GYÁR és FOZLEET) 27. IV. Eski-ut-6.
caliphetisztító, Kossuth-ut-14.
vegytisztító és VIII., Baross-u. 85. Harsány-ut-4.
kelemestető VI. Teréz-körút 39.
gyári intézet. Telefon: József 2-37. Andrássy-ut 16.
VIII. József-ut 2.

Szép keblet
és tiszta rózsás fehér bőrt Schróder-
Schenke Junoja által.
Az én «JUNO» szerm alkalmazá-
sánál elűnt vagy
FEJLETLLEN KEBEL
4-6 hét alatt szép telt alakot nyer.
PETHYÜDT KEBEL
pedig visszanyeri előbbi telt-
ségét és ruga-
nyosságát.
Külölvég hasz-
nálható. Ára
K 630. Rend-
elvény és ártal-
matlan sz. biz-
tosítástik.
Dr. med. Funke
M. R. így ír:
«JUNO» kintán
és összehason-
lítottam a női mell-
térre és megállapítottam.
Széküldés diszkrétén utánvett vagy
az őszeg előre való beklidésével.
SZÉPSÉGÁPOLÁSI INTÉZET
V. U. Schróder-Schenke
Wien, 1/48, Wollzeile No. 15.

**RENDÉLÉS NÉL
SZIVESKEDJÉK
LAPUNKRA
HIVATKOZNI**

**FŐVÁROSI SZÍNHÁZAK
MŰSORA** legújabb
füzete
350—353. szám:
**DRÉGELY GÁBOR
A KISASSZONY
FÉRJE**
A M. T. d. Akadémia 1915. évi Vojnits-díj-
val jutalmazott játék három felvonásban
Második kiadás
Ára 1 korona 60 fillér
Kapható
LAMPÉL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
(Wodianer F. és Fiai) részvényszássággal
Budapest, VI., Andrássy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

Az egész zeneműirodalom
rendelkezésre áll annak, aki az Országos Hangjegykölcsönző
Intézetben, Budapest, IV., Sütő-utca 2. félelelet, előfizet
3— KOR. HAVI KÖLCSÖNDIJÉRT.
Betét helybelieknek 3— korona, vidékieknek 10— korona.
Kérjen ismertetést! Kérjen ismertetést!

aknájáratot és megszállták a tölcseirt. Ezt ellen-támadással visszazsereztük. A nyugati harcztéren az erős kőd miatt csak földérető előretörések. Ma-czedóniában előrsi csatározás és tüzéségi tüz.

Február 20. Focsnától északra rohamcsapa-taink sikeres vállalkozása. A Ludowa területén felrobantottunk egy orosz erődhatat. A Narajowka mentén élénk ágyúharcz. A nyugati harcztéren Mesinestől nyugatra meghúszult egy angol előre-törés, az Ancre északi partján a németek néhány angol földérető előretörést vetettek vissza. Transloy-tól délre a németek rohammal elfoglaltak egy tá-maszponton. A Champagneban és a Vogézekben francziák eredménytelen kisebb vállalkozásai. Az olasz harcztéren az ágyútűz Playa és a tenger közt erősbödött. A tiroi harczonalon Torbole és Loppio közt az olasz tüzéség a rendesnél tevékenyebb volt.

Február 21. Az orosz-román harcztéren nincs ujság. A nyugati harcztéren angol és francozia fel-derítő támadások meghúszultak. Az olasz harcztéren a tengermelléki harczonalon élénk tüzéségi tevékenység.

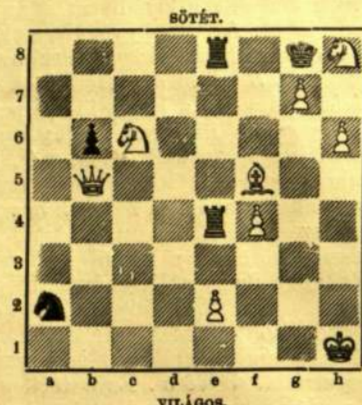
HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Dr. FELLE-TAR EMIL, m. kir. udv. tan., a Ferencz József-rend közepkeresztése, kir. orsz. bírósági ügyész, tudományegyetemi magántanár stb. 83 éves korá-ban, Budapestben. — Boldogházi JÁSZFY MIHÁLY, a legfelsőbb állami számszék nyug. osztálytanácsosa 84 éves korában, Budapestben. — KONKOLY-THREGE IMRE földbírtokos, 80 éves korában, Tatán. — NOVÁK JÁNOS vezérkari ezredes, a szófiai osztrák és magyar követség katonai attaséja, Szófában. — FLO JÁNOS, kir. tan., gyógyszerész, a Budapesti Gyógyszerész testület elnöke, székesfehérvári bizott-sági tag, 65 éves korában, Budapestben. — ABCI POLYAK GÁBOR, nyug. kuriai bíró, 64 éves korá-ban, Budapestben. — Dr. PÁPAY IGNÁC ügyvéd, 65 éves korában, Pozsonyban. — KARSAY JÁNOS, kegyesrendi áldozópap és nyug. gimnáziumi tanár, 61 éves korában, Sátoraljaiújhelyen. — ÉDER IMRE, a kassa-oderbergi vasút felügyelője és a kereske-delmi szakosztály főnökhelyettese, Budapestben. — UJHELLY SAMU, a tótkomlói takarékpénztár ve-zérigazgatója, Budapestben. — IDŐS FARKAS SÁN-DOR, 49 éves korában, Budapestben. — CSELEI DEZSŐ, m. kir. pénzügyi számtanácsos, számvérvő-széki főnök, 57 éves korában, Nagyváradon.

HORVÁTH IGNÁCZÉ, szül. Jedlicska Anna, 75 éves korában, Kalocsán. — Dr. LÁNG FRIGYESNÉ, szül. Pesthy Irma, 71 éves korában, Budapestben. — ÖZV. BÓDÁY GÉZÁNÉ, szül. Bóday Karolin 64 éves korában, Komáromban. — ÖZV. GOROVE ANTALNÉ, Budapestben. — ÖZV. szentkatolnai KÜNNLE JÓ-ZSEFNÉ, szül. szentkatolnai Cseh Katalin, Sepsiszentgyörgyön. — ÖZV. Dobrossy Szabó KÁROLY ALBERTNÉ, 59 éves korában, Budapestben.

SAKKJÁTÉK.

3045. számú feladvány Dr. Palkoska E.-től. Prága.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

A «VASÁRNAPI UJSÁG» 64-ik évfolyama.

A «Vasárnapi Ujság» a legrégibb ma-gyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap évenként több mint 130 íven s több mint másfél ezer képpel, legjelesebb hazai íróink és művészeink közreműködésével jelen meg.

Előfizetési föltételeink:

A «Vasárnapi Ujság» negyedévre 5 korona, fél-évre 10 korona.
A «Vasárnapi Ujság» a «Világkrónika»-val negyed-évre 6 korona, félévre 12 korona.

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» kiadóhiva-talába, Budapestben, Egyetem-utca 4. szám kü-ldendők.

Szerkesztői üzenetek.

Tudom, istenem, kár volt remélni. Ady istenes ver-seinek halvány visszhangja, nem eredeti költői mű.
Háborús strófák. Asszonyok. Nincs ereje a tárgyat teljes szomorúságában megérzékíteni. Kiseb igényű he-lyen azonban talán hasznát tudnák venni.
Néhány homéroszi vonatkozás Buda halálában. Filo-lógiai folyóirat talán hasznát vehetné; a mi lapunk kereteibe az ilyen fejtegetés nem illik bele.

EGYVELEG.

* A feltalálók a háborúban sem szüntették meg tevékenységüket. A német szabadalmi hivatalból közlik, hogy ott most is folyton nagyszámú új találmányra kérnek szabadalmat és pedig nemcsak németek, hanem külföldiek, sőt ellenséges államok polgárai is. Így Belgiumból 30, Angolországból 70, Oroszországból 27 szabadalmat kértek Németország területére az 1916. évben.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 4-dik számában megjelent képtalány megfejtése: «Harczonalon».

Felolós szerkesztő: Hoitsy Pál.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Vármeze-utca 11. Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

Ifj. Hegedüs Sándor munkái.

Regények.

A lélekbuvár K 4—
Az élet tüze (Kelet regéje) «—60
Vesztett esata « 2-80

Elbeszélések.

Alakok a kődhomályban « 2—
A réztornyú kastély « 3-60
Az ősz szerelem « 2—
Beszélő éjszakák « 2-80
A rádzsa « 2-40
A trombitás süvege (Magyar Könyvtár 733.) «—36

Színművek.

A rab. Fantasztikus dráma 3 felv. (Főv. Szính. Műsora 283.) «—40
Az élvetemtetkező. Dráma 1 felv. (Főv. Szính. Műsora 142.) «—40
Hanna. Dráma 1 felvonásban «—40
Narancsvirág. Dráma 1 felvonásban «—30
A kalandor. Színmű 3 felvonásban «—60

Ütleírások.

Az óriások világa (Túl a tengeren) « 2—
Déli fjordok (Dalmácia álom-képekben) « 3—
Amerikai színek (Tanulmányok) « 2-40
Az arany nap hazája « 3—

Kaphatók:

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI., Andrássy-út 21. és minden könyvkereskedésben

KAFFKA MARGIT új regényének ÁLLOMÁSOK

a címe
A budapesti író- és művész-világ színes képét tárja elénk

Ára 6 korona

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

Kapható minden könyvkereskedésben.

MARDOCHEUS

Irta
Berczellény Gajary Böske.

Ára 1 korona 50 fillér.

Megrendelhető:
LAMPTEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrássy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

Két új magyar regény!

LANDAUER BÉLA:

A TANÁR

Az orvostanár regénye, a félté-keny szerelem és az orvosi köte-leség lelki harca

Ára 5 korona

Ifj. HEGEDÜS SÁNDOR:

A LÉLEKBUVÁR

Szenzációs regény, melyben a lélekbuvár drámai jelenetek közt felszabadítja a lelket a testtől

Ára 4 korona

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

Kaphatók minden könyvkeres-edésben

Rendeléseknél sziveskedjék lapunkra hivatkozni.

Vadászat
300 db hatos vagy nyolcas sör-tel töltött teljesen kész töltényt (Cal. 16.) adok tiszteletdíj fejében annak, aki nekem a jövő időnyre egy jó apróvad vadászterület ajánl, nem nagyon messze a fő-városától és vasútállomással. Szives ajánlatok a NIMRÓD kiadóhivatalához, Bpest, IV., Egyetem-utca 4. intézendők.

Megjelent az
1916. évi törvénycikkek
tartalmazó

CORPUS JURIS HUNGARICI

Kiegészítő kötete úgy a milleniumi nagy Cor-pus Juris (Magyar Törvénytar), mint a Hatályos Magyar Törvények gyűjtemé-nyeinek.
Ára füzve = 8 K,
fekete v. barna félbőr-kötésben 14 K.
A Franklin-Társulat kiadása.
Kapható minden könyvkereskedésben.

Vérszegénység, ideges fejfájás, anémia
ellen a legnagyobb orvosi tekintélyek alániják

ROZSNYAI VILÁG HIRŰ VASAS CHINABORÁT

melynek kitűnő voltát mindenki elismeri. Kitűnő hatásánál fogva a hasonló készítményeket felülmúlja. Milleniumi nagy éremmel kitün-tetve! Számos kiállítás díjazva. — Kis palack 2 korona 60 fill., nagy palack 3 korona 80 fill.
Készíti:
ROZSNYAI MÁTYÁS
gyógyszertára, Arad, Szabadság-tér. ☞

HANGLEMEZEKET
használtakat vagy töröttet készpénzért vesz
WÄGNER „Hangszer - Király” József-körut 15. sz.

2-ik kiadásban jelent meg **TORMAY CÉCILE** három nyelvre lefordított nagyszerű regénye
Emberek a kövek között
A Franklin-Társulat kiadása
Ára 4 korona
Kapható minden könyvkereskedésben

MEGHÍVÓ.

A Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytár-sulat folyó évi március hó 5-én délelőtt 11 órakor tartja Budapestben, V., Arany János-utca 25. szám alatti levő központi irodahelyiségeiben

XLIX. rendes évi közgyűlést,
melyre az igazgatóság a t. c. részvényeseket ezennel tisztelettel meghívja.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az 1916-ik üzleti évről;
2. A zarszámadások előterjesztése, határozathozatal ezek és a tiszta nyereség hovaforrdítása felett;
3. Felmentvény megadása az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak;
4. Az igazgatóság választása.

Budapest, 1917. évi február hó 15-én.
Az igazgatóság.

Felkérjük azon t. c. részvényeseket, kik a közgyű-lésen résztvenni akarnak, hogy a részvényeiket a szel-vényekkel együtt f. évi február hó 24-ig bezárólag vagy a társulat fent jelzett helyén levő központi pénztárnál vagy pedig Wienben a K. K. priv. allg. österr. Boden-Credit-Anstalt-nál (I. Teinfaltstrasse 8.) tegyék le. 25 részvény egy szavazatra jogosít.

Értesítjük egyuttal a t. c. részvényeseket, hogy alapszabályaink értelmében az évi mérleg az igazgatósági és felügyelő bizottsági jelentéssel együtt f. évi február hó 25-től kezdve a társulat központi irodájában rendelkezésükre áll.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

Vadászsportot űzők
akár itthon, akár a fronton vannak — figyelmebe ajánljuk a
„NIMRÓD”
KÉPES VADÁSZUJSÁG-ot

Állandó melléklete:
„A vadászeb”
című egyedüli magyar nyelvű eb-tenyészési szaklap. — Mindkét lap gyönyörűen illusztrálva.

Előfizetési ár mindkét lapra: egész évre 14 kor., félévre 7 kor., negyed-évre 3.50 kor., egyes szám ára 50 fillér.

Tessék mutatványszámot kérni.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Buda-pest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

AZ AÉRO
A repüléssel és léghajózással foglalkozó egyedüli magyar hivatalos folyóirat.

Minden számában érdekes és eredeti fényképfelvételeket kö-zöl. A léghajózás eseményeiről, fejlődéséről és céljairól kitűnő és könnyen érthető népszerű cikkekkel tartalmaz.

Különösen figyelemre méltók a léghajózás és repülés hadi alkalmazásáról írott közlemé-nyei, valamint az ifjuság szá-mára külön fenntartott kisrepülő-gép (modell) rovata.

Mutatványszámokat a kiadóhivatal szivesen küld Budapest, I. ker., Retek-utca 46. sz.

A háborús helyzet megértéséhez nélkülözhetetlen kézikönyv a
ZSEBATLASZ
1917. évre.

HUSZONKÉT
igen érdekes földrajzi, kül-politikai, közgazdasági, sta-tisztikai és háborús vonat-kozású cikkel, nyolc kisebb, négy nagy színes térképpel és színes grafikonokkal.

Ára 3 korona 60 fillér.

A Magyar Földrajzi Intézet r.-t. kiadása.
Kapható:
Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI., Andrássy-út 21. és a Franklin-Társulat (Méhner Vilmos-féle) könyvkiadóhivatalában, Budapest, IV., Egyetem-utca 4., valamint minden könyvkereskedésben.

Minden magyar ember házának, minden hatósági intézmény termének
legszebb díszé, legszebb ékessége

Ő Felsége a király és királyné

IV. Károly király és Zita királyné

művészi kivitelű, mélynyomású arcképe.

A koronázás magasztos tényének megörökítésére a király és királyné legmagasabb engedelmével Strelisky cs. és kir. udvari fényképész készítette a felvételt, mely Ő Felsége a király és királyné legkegyesebb tetszését megnyerté, s a terjesztéshez legfelsőbb helyen hozzájárultak.

A mélynyomású kép ára
Keret nélkül . . . 10 korona.

A Kép nagysága 40×50 cm.,
a Karton pedig 58×70 cm. nagy

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál,
Budapest, VI., Andrásy-út 21. és minden hazai könyvkereskedésben.

9. SZ. 1917. (64. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, MÁRCZIUS 4.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A „Világkrónika”-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldíj is csatolandó.

ARANY JÁNOS. — A hatvanna évből való fénykép után.